

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

**РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра**

зі спеціальності зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

за освітньою програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»

на тему: «Економічне обґрунтування стратегії розвитку підприємства
(на прикладі ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ»)»

Виконавець:

студент ЦЗВФН

Ліпатова Ганна Вячеславівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Кічук Надія Вячеславівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасна економіка, зберігаючи вектор загальної спрямованості розвитку, визначає нові умови для подальшого зростання підприємств будівельної галузі. У силу ускладнення господарських завдань, появи нових форм організації та методів управління, а також посилення значущості стратегічного управління пред'являються особливі вимоги до вивчення питань адаптації підприємств в сучасній економічній ситуації.

Таким чином, необхідно знайти раціональні варіанти організації взаємодії всіх суб'єктів будівельного підприємства, за яких підприємство може міцно утвердитися на ринку, зберегти конкурентоспроможність, розширити обсяг роботи. Для вирішення цих завдань необхідно моделювати процес прийняття рішення, що забезпечує вибір раціонального варіанта стратегії розвитку. Перспективні конкурентні можливості відкриваються для будь-якого підприємства в будь-якій ситуації, але для того, щоб ними скористатися необхідно мати власну стратегію розвитку. Особливо значимою є розробка стратегії розвитку для будівельних підприємств, що функціонують в умовах жорсткої конкуренції та пропонують споживачам аналогічні товари. Лише ті підприємства, які здатні створити унікальні конкурентні переваги, запропонувати споживачу щось нове, більш повно задовольнити їх потреби, зможуть забезпечити успішне своє функціонування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання, пов'язані з розробкою підходів до визначення стратегії розвитку підприємств, відображені в працях таких зарубіжних вчених як: І. Ансофф, М. Портер, А. Томпсон, А. Стрікланд, А. Д. Чандлер та ін. Істотний внесок у вирішення низки проблем, пов'язаних з розвитком економічних відносин у будівельній сфері та питаннями стратегічного управління на підприємстві, внесли вчені-економісти О. М. Асаул, М. К. Беляєв, В. В. Бузирев, О. С. Віханський, П. Г. Грабовий, Г. М. Загідулліна, О. М. Петров, В. П. Савчук, В. М. Серов, Б. Б. Хрустальов, Б. А. Чуб, В. В. Шеремет, Б. В. Щуров та інші. Значний внесок у вивчення будівельної галузі внесли відомі вчені-економісти С. І. Абрамов, В. І. Воропаєв, А. В. Карасев, І. К. Комаров, О. П. Коробейников, Ю. Б. Монфред, Б. В. Прикін, А. П. Єгоршин, А. І. Гаврилов, С. Д. Резнік та ін.

У дослідженнях цих авторів відображені фундаментальні питання теорії управління та розвитку будівельної галузі.

Мета дипломної роботи: економічне обґрунтування стратегії розвитку ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ».

Досягнення поставленої мети обумовило необхідність вирішення таких завдань:

- розкрити сутність поняття «стратегія» та її роль в діяльності підприємства;
- визначити місце стратегії розвитку у системі стратегій підприємства;
- розглянути етапи формування стратегії розвитку підприємства;
- дати загальну характеристику діяльності ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ»;
- провести аналіз фінансово-господарської діяльності будівельного підприємства ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ»;

- дослідити фактори внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства;
- розробити стратегію розвитку ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ» та розрахувати витрати на її реалізацію;
- здійснити економічне обґрунтування ефективності запропонованих заходів щодо стратегічного розвитку підприємства;
- провести аналіз можливих ризиків та запропонувати заходи щодо їх мінімізації.

Предмет дослідження – теоретичні та практичні засади формування стратегії розвитку підприємства.

Об'єкт дослідження – процес формування стратегії розвитку ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ».

Методи дослідження. Для вирішення поставлених у дипломній роботі завдань використовувалися такі методи: логічного аналізу – при побудові логіки та структури дослідження; графічного (для наочного представлення статистичних даних); табличний та групування (при аналізі фінансової діяльності підприємства, формуванні витрат на створення та функціонування нового напрямку діяльності, при економічному обґрунтуванні доцільності відкриття нового напрямку); маркетингові: SWOT- аналіз (для оцінки факторів, що впливають вибір стратегії розвитку підприємства).

Інформаційною базою дослідження слугували річні звіти ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ», періодичні видання, наукова література, інформаційні ресурси мережі Інтернет, результати власних досліджень автора.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у розробці науково-практичних положень і рекомендацій щодо формування стратегії розвитку ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ».

За результатами проведеного дослідження була написана стаття «Особливості формування стратегії розвитку будівельних підприємств», яка була опублікована в науковому студентському збірнику.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (55 найменувань) та 1 додатку. Загальний обсяг роботи становить 89 сторінок. Основний зміст викладено на 81 сторінках. Робота містить 33 таблиць, 10 рисунків. Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи підготовлено публікацію Ліпатова Г.В., Кічук Н.В. «Особливості формування стратегії розвитку будівельних підприємств».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні основи стратегії розвитку підприємства*» досліджено поняття стратегії розвитку підприємства. Стратегія необхідна будь-якому підприємству, що претендує на успіх. Ефективно сформована стратегія відповідно до умов певної галузі, цілей, потенційних та ресурсних можливостей, переваг підприємства, що включає довгострокові програми дій за функціональними напрямками діяльності та спрямована на дієву реалізацію, забезпечить підприємству виживання і безупинний розвиток. Розглянуто місце

стратегії розвитку у системі стратегій підприємства, розглянуті етапи формування стратегії розвитку підприємства.

У другому розділі «*Аналіз виробничо-господарської діяльності ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ»*» було проаналізовано особливості внутрішнього стану підприємства в розрізі показників оцінки його фінансового стану та рівня рентабельності; проведено діагностику зовнішнього середовища та його функціонування.

Аналіз основних господарсько-фінансових показників довів, що у цілому підприємство працювало досить стабільно, хоч і з не великими змінами в показниках. Протягом усього періоду набирало сили в оборотах і результатах. Маючи даний аналіз можна скорегувати подальшу роботу підприємства і тим самим продовжити таку ж тенденцію до розвитку, таким чином, не поступаючись своїм місцем на ринку конкурентам, а, крім того, закріпити вже завойоване місце на ринку, що є найважливішою метою кожного підприємства.

У третьому розділі «*Обґрунтування стратегії розвитку підприємства ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ»*» було проаналізовано можливість реалізації стратегії розвитку ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ».

Зазначено, що особливість ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ», це і є стратегією розвитку даного підприємства, є надання будівельних послуг, а саме здійснення проколів під дорогою і укладання водопроводу із залізних або пластикових труб різного діаметру.

Вибір подібного напрямку виду діяльності є обґрунтованим. Адже після проведення повноцінного аналізу будівельної галузі міста, області, та регіону в цілому, було визначено, що дана послуга користується підвищеним попитом. Вона потребує невеликих вкладень і є дуже затребуваною на ринку.

Тому, ми пропонуємо для підприємства ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ» використати стратегію диверсифікації шляхом відкриття такого нового напрямку послуг як здійснення локальних проколів за допомогою пластикових та залізних труб. Сформувавши початкові витрати на запровадження стратегії розвитку будівельної компанії у розмірі 516213,00 грн, було активізовано пошук коштів для їхнього фінансування. Так було сформовано інвестиційний портфель, що має наступну структуру: власні кошти – 216 213,00 грн, позикові кошти – 300000 грн. Для визначення доцільності впровадження обраного заходу були проведені розрахунки чистої поточної вартості (NPV), періоду окупності (PP) та індексу прибутковості (PI). Згідно розрахунків NPV(>0) складає 3 366 180,00., PI (>1) складає 7,80, та РВ склав 8 міс.. Розрахунки показали, що впровадження даного заходу є доцільним та ефективним. Проаналізовані можливі ризики та запропоновані заходи щодо їх мінімізації.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. У роботі розкривається сутність поняття «стратегія» та її роль в діяльності підприємства. Формування стратегій розглядається як один із суттєвих компонентів

стратегічного управління. За допомогою стратегічного управління підприємство має змогу досягти ринкових переваг і розкрити перспективні напрями своєї діяльності, можливість краще вивчити власні потенційні можливості й обмеження. Воно не лише впливає на умови діяльності підприємства, але й створює їх.

2. Визначено місце стратегії розвитку у системі стратегій підприємства, адже стратегія необхідна будь-якому підприємству, що претендує на успіх. Ефективно сформована стратегія відповідно до умов певної галузі, цілей, потенційних та ресурсних можливостей, переваг підприємства, що включає довгострокові програми дій за функціональними напрямками діяльності та спрямована на дієву реалізацію, забезпечить підприємству виживання і безупинний розвиток. А тому, формування нового типу мислення у керівників, повинно орієнтуватися на створення середовища для успішної перспективної діяльності шляхом нових підходів до формування і реалізації стратегії підприємства що лежить в основі стратегічного управління.

3. Розглянуті основні етапи формування стратегії розвитку підприємств та визначено, що в сучасних умовах значної нерівномірності розвитку регіонів України, необхідно особливу увагу приділяти розробці регіональних стратегій розвитку будівництва, направлених на підвищення конкурентоспроможності і економічної ефективності регіональних будівельних компаній.

4. Надано загальну характеристику діяльності ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ» як підприємство, що надає повний спектр послуг будівництва та ремонтних робіт будь-якого ступеня складності, усіма можливими видами будівельних послуг, в Одеській області.

5. Проведено аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ» Аналізуючи платоспроможність ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ» за показниками ліквідності, ділової активності, рентабельності та ймовірності банкрутства, можна зробити висновки, що підприємство поки що не є абсолютно ліквідним, так як ми можемо спостерігати дуже низький 0,057 рівень коефіцієнта абсолютної ліквідності у 2019 році що свідчить про те, що дуже мала частка поточної заборгованості може бути погашена у найближчий час. Низький рівень поточної ліквідності, який був присутній у 2018 році, в 2019 вже наблизився до нормативного значення. В цілому ж показники фінансової активності підприємства свідчать, що воно є залежним від зовнішнього фінансування, в 2018 році мало високу ймовірність банкрутства, але показники 2019 року свідчать про те, що стан підприємства покращується та зростає фінансова стійкість.

6. Досліджені фактори внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства. Виявлені основні конкуренти ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ», була проведена оцінка конкурентних переваг послуг підприємств, та розкриття підприємства по ціновому сегменту послуг. Дані по цим дослідженням свідчать про високу конкурентоспроможність підприємства у порівнянні з конкурентами.

7. Було проаналізовано можливість реалізації стратегії розвитку ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ». Зазначено, що особливість ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ», це і є стратегією розвитку даного підприємства, є надання будівельних послуг, а саме здійснення проколів під дорогою і укладання водопроводу із залізних або

пластикових труб різного діаметру. Вибір подібного напрямку виду діяльності є обґрунтованим. Адже після проведення повноцінного аналізу будівельної галузі міста, області, та регіону в цілому, було визначено, що дана послуга користується підвищеним попитом. Вона потребує невеликих вкладень і є дуже затребуваною на ринку. Тому, ми пропонуємо для підприємства ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ» використати стратегію диверсифікації шляхом відкриття такого нового напрямку послуг як здійснення локальних проколів за допомогою пластикових та залізних труб. Сформувавши початкові витрати на запровадження стратегії розвитку будівельної компанії у розмірі 516213,00 грн, було активізовано пошук коштів для їхнього фінансування. Так було сформовано інвестиційний портфель, що має наступну структуру: власні кошти – 216 213,00 грн, позикові кошти – 300000 грн. Для отримання позики було обрано фінансову установу «Альфа Банк», що надає послуги комерційним установам на різних умовах.

8. Для визначення доцільності впровадження обраного заходу були проведені розрахунки чистої поточної вартості (NPV), періоду окупності (PP) та індексу прибутковості (PI). Згідно розрахунків NPV(>0) складає 3 366 180,00., PI (>1) складає 7,80, та PV склав 8 міс.. Розрахунки показали, що впровадження даного заходу є доцільним та ефективним.

9. Провести аналіз можливих ризиків та запропонувати заходи щодо їх мінімізації. За допомогою програми Project Expert нами був здійснений аналіз чутливості для нового напрямку діяльності ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ». Виявлено, що найбільш чутливими факторами є обсяг збуту, заробітна плата, ціна збуту, ставки податків та прямі витрати. Це означає, що для мінімізації ризиків підприємству слід приділити увагу саме цим параметрам.

АНОТАЦІЯ

Ліпатова Г.В. «Економічне обґрунтування стратегії розвитку підприємства (на прикладі ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом» Одеський національний економічний університет, м. Одеса, 2020 рік

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес формування стратегії розвитку підприємства ТОВ «ЕКСПО БУД ІНВЕСТ».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти сутності поняття «стратегія» та її роль в діяльності підприємства, місце стратегії розвитку у системі стратегій підприємства, розглянуті етапи формування стратегії розвитку підприємства.

Проаналізовано особливості внутрішнього стану підприємства в розрізі показників оцінки його фінансового стану та рівня рентабельності; проведено діагностику зовнішнього середовища та його функціонування.

Запропоновано пріоритетну стратегію розвитку підприємства шляхом створення нових послуг, реалізація яких спрямована на збільшення прибутку та підвищення конкурентних позицій підприємства. Проведено економічне обґрунтування розширення підприємства. Спрогнозовано прибуток від реалізації

послуг. Проведено оцінку економічної ефективності проекту. Проаналізовані можливі ризики та запропоновані заходи щодо їх мінімізації.

Ключові слова: стратегія, види стратегій підприємств, формування стратегії підприємства, фінансовий стан підприємства, ліквідність, рентабельність, фінансова стійкість, економічна ефективність.

ANNOTATION

Lipatova G.V. "Economic substantiation of the enterprise development strategy enterprises (on the example of LLS "EXPO BUD INVEST") "

Thesis for a master's degree in the specialty, 076 "Entrepreneurship, trade and exchange activities" under the master's program, "Economics, planning and business management", Odessa National Economic University, Odessa, 2020.

Thesis consists of three chapters. The object of research is the process of forming the development strategy of the enterprise "EXPO BUD INVEST".

Thesis deals with theoretical aspects of the essence of the concept of "strategy" and its role in the enterprise, the place of development strategy in the system of enterprise strategies, the stages of formation of enterprise development strategy.

Author analysis the peculiarities of the internal state of the enterprise in the context of indicators of assessment of its financial condition and level of profitability are analyzed; diagnostics of the external environment and its functioning is carried out. The priority strategy of enterprise development by creation of new services which realization is directed on increase of profit and increase of competitive positions of the enterprise is offered. The economic substantiation of expansion of the enterprise is carried out. Profit from sales of services is forecast. An assessment of the economic efficiency of the project. Possible risks are analyzed and measures to minimize them are proposed.

Keywords: strategy, types of enterprise strategies, formation of enterprise strategy, financial condition of enterprise, liquidity, profitability, financial stability, economic efficiency.